

ΜΟΣΧΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΑΓΚΟΥΒΑΡΔΟΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ-Τ. ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ

ΕΝΑΣ ΙΕΡΕΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΙΚΡΑ ΔΟΚΙΜΙΑ

*«Ἀλλ' ἐκκαθάρωμεν ἑαυτούς ἀπό παντός μολυσμοῦ
καί εἰλικρινῶς δεηθῶμεν αὐτῶ»
Τροπάριον Μεγάλης Πέμπτης*

Ενας ιερέας μεταξύ μας εἶναι πρόκληση. Δέν μπορούμε νά ἀγνοήσουμε τήν παρουσία του. Ἦ θά πάrouμε θέση ὑπέρ αὐτοῦ ἢ ἐναντίον. Κανένας δέν μπορεῖ νά μείνει ἀδιάφορος. Ὅλοι κρίνουν τούς ιερεῖς. Μιά φορά πού εἶπα σέ κάποιον πνευματικό ὅτι ἤθελα νά γίνω ιερέας μέ ρώτησε: «Ἀντέχεις νά σέ κρίνουν οἱ πάντες;».

Δέν βλέπουμε ὅλοι μέ τόν ἴδιο τρόπο τόν ιερέα. Καθένας τόν βλέπει μέ τόν δικό του τρόπο. Οὔτε ὅλοι βλέπουμε τά ἴδια πράγματα σ' αὐτόν. Ἡ παρουσία τοῦ ιερέα κάνει αἰσθητή τήν πίστη ἢ τήν ἔλλειψη τῆς πίστεως. Οἱ πιστοί ὑπό ὀρισμένες προϋποθέσεις βλέπουμε στόν ιερέα αὐτό πού ὀνομάζεται μυστική ἱεροσύνη, ἐνῶ οἱ μὴ πιστοί δέν βλέπουν στόν ιερέα παρά μόνον ἕνα συνηθισμένο ἄνθρωπο πού ἀσκεῖ ἕνα ἰδιαίτερο ἐπάγγελμα.

Ἡ ἱεροσύνη διακρίνεται σέ φανερή καί μυστική. Ἡ φανερή εἶναι ὀρατή ἀπό τόν καθένα πού βλέπει στόν ιερέα ἕναν συνηθισμένο ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος φοράει ράσα καί ὁ ὁποῖος εἶτε λύπη εἶναι εἶτε χαρά, αὐτός ψάλλει γιατί αὐτό εἶναι τό ἐπάγγελμά του.

Ἡ μυστική ἱεροσύνη –ἀντιθέτως– δέν εἶναι ὀρατή ἀπό ὅλους, ἐπειδή προϋποθέτει ὅτι ὁ βλέπων ἔχει ἐμπειρία τῆς ἐσωτερικῆς παρατήρησης τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τήν ἀνάλογη καρδιακή καθαρότητα.

Ἡ μυστική ἱεροσύνη εἶναι φῶς γιά τήν Ὁρθοδοξία καί δεισιδαιμονία ἢ ὑποκριτική γιά τούς αἰρετικούς (ὀρθολογιστές, σκεπτικιστές, νεωτεριστές κ.ἄ.)!

Στήν Ὁρθόδοξη Παράδοση ὁ ιερέας βρίσκεται στό στάδιο τοῦ φωτισμοῦ. Ὁ ιερέας γιά τούς ὀρθοδόξους χριστιανούς εἶναι φῶς. Ἔχει τή χάρη τοῦ Θεοῦ μέσα του, ἡ ὁποία Θεῖα Χάρη τελεῖ τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δι' αὐτοῦ.

Όταν ο ιερέας σπίν ακολουθία τῆς Σταύρωσης ἐκφωνεῖ «σήμερον κρεμά-
ται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας», ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ ιερέα δέν
ἀποτελεῖ μιὰ ἀνάμνησι τῆς ἱστορικῆς Σταύρωσης. Δέν εἶναι ἀνάμνησι ἀλλά
πραγματικὴ μυστηριακὴ Σταύρωσι. Δέν εἶναι παράστασι ἑνός ἱστορικοῦ γεγο-
νότος, ἀλλά εἶναι ἡ ἴδια ἡ Σταύρωσι ὡς μυστήριον.

Οἱ ὀρθολογιστές, μιὰ πού δέν δέχονται τὰ μυστήρια, θεωροῦν τὴν ἱεροσύνη
μιὰ ὑποκριτικὴ τέχνη καὶ τὸν ιερέα ἕναν καλὸ ἠθοποιό. Γιά τοὺς ὀρθολογιστές
καὶ τοὺς νεωτεριστές, ἡ ἱεροσύνη εἶναι ὑποκριτικὴ τέχνη καὶ γιά τοὺς σκεπτι-
κιστές καὶ τοὺς ἀθέους δεισιδαμονία. Ὁρθολογιστές, νεωτεριστές, σκεπτικι-
στές, ἄθιοι κ.ἄ. εἶναι θύματα τῆς ἐξέλιξις τῆς ἐπιστήμης.

Εἶθε νά θεραπευθοῦν ἀπὸ τὸν ἀθεϊσμό τους καὶ νά πιστέψουν στίς ἐνέρ-
γειες τῆς Θείας Χάρης. Ἄν καὶ εἶναι δύσκολο νά ταπεινωθοῦν καὶ νά ἀσκη-
θοῦν σπίν ἐσωτερικὴ παρατήρησι τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ
ἄσκησι σπὶ λεγόμενι νηπτικὴ θεωρία ὁδηγεῖ σπίν πίστιν μέσφ τῆς ἴδιας τῆς
μυστικῆς προσωπικῆς ἐμπειρίας τοῦ ἀσκουμένου.

Ἡ ἀρρώστια, κατὰ τὸν Γιούγκ, εἶναι ἀδυναμία θρησκευτικῆς συνειδητοποι-
ήσις.

Ὁ πνευματικὸς μου, κάθε φορὰ μοῦ δίνει αὐτὴ τὴν συμβουλή: «Ἄφισε,
παιδί μου, τὴ Χάρη νά σ' ἐπισκεφτεῖ» καὶ μοῦ συνιστᾷ τὴν Νοερά Προσευχή.

Ὡς πρὸς τὰ λόγια τοῦ Γιούγκ, πράγματι, κατὰ τὴν ψυχολογία τῆ λεγομένη
τοῦ βάθους, ἡ κατώτερη συνείδησι τείνει νά γίνι ἀνώτερη, κι ὅταν ἐμποδίζε-
ται, αὐτοεκκριζώνεται.

Ἡ ψυχολογία ἀντιγράφει τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου «Τῷ ἔχοντι δοθήσεται,
τῷ μὴ ἔχοντι ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ». Μέ ἀνεξέλεγκτο ἀσυνείδητο κανεῖς δέν ζεῖ
μακρὰ κι εὐτυχισμένη ζωή!

Ἀγώνας Θεογνωσίας

*«Εγὼ εἶμαι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή.
Κανεῖς δέν πάει πρὸς τὸν πατέρα, ἂν δέν περάσει ἀπὸ ἐμένα»
(Ἰωάν. 14, 6)*

Ὁ ἀγώνας νά γνωρίσουμε τὸν Θεὸ δέν εἶναι καθόλου ἄσχετος μέ τὴν καθη-
μερινὴ προσπάθεια γιά τὴν ἐπιβίωσι. Γιά τὸν ἴδιο λόγο, πού δέν εἶναι ἄσχετη
γιά τὴν ἐπιβίωσι ἡ προσπάθεια νά μάθουμε γράμματα. Τὰ γράμματα χρησι-

μεύουν για να τα βγάσουμε πέρα με τις δυσκολίες της ζωής. Τό ίδιο χρησιμεύει και η γνώση του Θεού. Η εμπειρία της ανθρωπότητας μας διδάσκει ότι η γνώση του Θεού είναι απαραίτητη για να διαβάσουμε τον κόσμο και τη ζωή στον κόσμο. Ο κόσμος είναι σαν ένα ανοιχτό βιβλίο μπροστά σ' αυτόν που ξέρει ποιός είναι και ποιά είναι η σχέση του με τον Θεό.

Τί πιστεύουμε, λοιπόν, ότι είμαστε και ποιά πιστεύουμε ότι είναι η σχέση μας με τον Θεό, με τον εαυτό μας και με τους άλλους; Αν δεν ξέρουμε τα δύο τρία βασικά αυτά πράγματα σε σχέση με τον βαθύτερο εαυτό μας, είμαστε στην πραγματικότητα σαν τους αναλφάβητους γενικά, σαν αυτούς, π.χ. που οδηγούν τό αυτοκίνητό τους χωρίς να ξέρουν να διαβάσουν τον δρόμο. Τέτοιοι άνθρωποι παθαίνουν συχνά ατυχήματα, που τά αποδίδουν πάντοτε στους άλλους. Διαρκώς κατακρίνουν τους άλλους για τά πάντα. Αμφισβητούν τους πάντες και τά πάντα, εκτός από τήν ίδια τήν αμφισβήτησή τους. Είναι οι άνθρωποι των μονομερών απόψεων.

Στήν προσπάθειά μας να γνωρίσουμε τί ακριβώς πιστεύουμε ότι είναι ο Θεός, και ποιά είναι η σχέση μας μαζί του, δεν μπορούμε να παρακάμψουμε τό πρόσωπο του ιστορικού Ίησού Χριστού. Η στάση μας ως προς τό ιστορικό πρόσωπο του Ίησού Χριστού προσδιορίζει κατ' ανάγκη αυτό που πιστεύουμε όσον αφορά τό θεμελιώδες ερώτημα της ύπαρξεώς μας. Θεμελιώδες, γιατί τό ανθρώπινο πνεύμα δεν αποδέχεται τόν θάνατο. Τό ερώτημα ως προς τή θέωση του ανθρώπου. Ο άνθρωπος έχει τή δυνατότητα να υπερβεί τά όρια της ανθρώπινης ύπαρξεώς του ή όχι;

Τό ερώτημα αυτό δεν θέτουν στον εαυτό τους μόνο τά ξεχωριστά πνεύματα σε κάθε εποχή, όπως μαρτυρούν τά έργα του πολιτισμού, τά έργα των ποιητών, των μουσουργών, των κάθε είδους καλλιτεχνών, και των επιστημόνων ή των φιλοσόφων· τό ερώτημα αυτό απασχολεί και τόν απλό καθημερινό άνθρωπο. Ρίξτε μία ματιά στον κόσμο που πηγαίνει στην εκκλησία ή διαβάστε τά δημοτικά τραγούδια. Δέστε τά εκκλησάκια που είναι κατάσπαρτα στον ελληνικό χώρο, τά εικονοστάσια και τούς ναούς.

Ακόμα και επιστήμονες θέτουν τό ίδιο ερώτημα, για να διαπιστώσουν, ύστερα από σχετικά πειράματα, ότι η εμπειρία του θανάτου δεν καταγράφεται στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Συμφωνεί δηλαδή η επιστήμη με τή θεολογία με τήν εμπειρική φιλοσοφία και με τήν καθημερινή πείρα, ότι «τό ανθρώπινο πνεύμα δεν αποδέχεται τόν θάνατο».

Η συνάντησή μας, λοιπόν, με τό ιστορικό πρόσωπο του Ίησού Χριστού προσδιορίζει τήν απάντηση στην ερώτησή μας: Είναι για μας ο Ίησους τέλειος

Θεός και τέλειος άνθρωπος, όποτε ελπίζουμε στή θέωσή μας μέσω αυτού, ή δέν εἶναι και δέν ελπίζουμε στή θέωση;

Στήν δεύτερη περίπτωση τό πνεῦμα πού δέν αποδέχεται τόν θάνατο είτε πεθαίνει μεταφυσικά (νιρβάνα) για νά ένωθεί μέ τόν Θείο είτε λατρεύει τόν έαυτό του και τά κτίσματα ως Θεούς (ειδωλολατρία). Και στίς δύο αυτές εκφάνσεις του μονοφυσιτισμού ό άνθρωπος δέν ελπίζει νά υπερβεί ως πρόσωπο, ως ύποστατική αρχή, τά όρια τής ανθρώπινης ύπαρξης.

Ἡ Ὁρθόδοξη ἀπάντηση στίς προκλήσεις τής εποχῆς μας

*«Τίν ἄγρια φύση δέν τί μισοῦμε,
ἀπλῶς φυλαγόμαστε ἀπό αὐτή»*

Οί όρθόδοξοι χριστιανοί δεχόμαστε, όπως πάντοτε (δέν νοεῖται Ὁρθοδοξία μί πολεμουμένη), ἀμέτρητες προκλήσεις, οί όποτες κατευθύνονται ἀπό τίς δυνάμεις του έχθρου μέ τόν ἴδιο σκοπό, νά λάβουμε μέρος στό παιχνίδι του ἀνταγωνισμού του κόσμου.

Ἐπιδιώκουν νά κατεβάσουν τήν Ἐκκλησία ἀπό τό πνευματικό της επίπεδο στό επίπεδο του κοσμικού ἀνταγωνισμού και του μίσους τών ἀντιπάλων. Νά ἐγκαταλείπει, μέ ἄλλα λόγια, ή Ἐκκλησία τήν πνευματική της ύπόσταση ως σῶμα του Κυρίου Ἰησοῦ και νά γίνει μία οντότητα του κόσμου τούτου.

Αὐτοί πού προκαλοῦν τούς όρθόδοξους χριστιανούς δέν διάβασαν ποτέ τό Εὐαγγέλιο, ούτε τούς Πατέρες τής Ἐκκλησίας. Εἶναι έντελῶς ἀδαεῖς ως πρὸς τήν ἀλήθεια τής πίστεως. Διάβασαν Νίτσε, ό όποιος επίσης χωρίς νά διαβάσει ποτέ τό Εὐαγγέλιο, κατηγοροῦσε τούς χριστιανούς ότι εἶναι μνησικάκοι δοῦλοι, πού φιλοῦν τό χέρι, πού δέν μποροῦν νά τό δαγκώσουν.

Μέ αυτές τίς ἀπλοϊκές γνώσεις π.χ. οί πολιτικοί οί όποιοι μάχονται τήν Ὁρθοδοξία, προκαλοῦν τούς όρθόδοξους χριστιανούς, πιστευόντας ότι προσφέρουν ἔργο στήν κοινωνία!

Πῶς θά ἀπαντήσουμε στίς προκλήσεις τους οί όρθόδοξοι χριστιανοί; Θά ἀπαντήσουμε μέ τό μίσος; Ἡ θά γίνουμε οικουμενιστές για νά γίνουμε ἀρεστοί στους έχθρούς τής Ὁρθοδοξίας; Θά χάσουμε τήν ψυχή μας ή, ἀκόμα χειρότερα, θά γίνουμε σκάνδαλο νά χάσουν ἀμέτρητες ψυχές τήν ἐλπίδα τής σωτηρίας τους;

Ὁ δρόμος του μίσους εἶναι δρόμος τής ἀνταπόδοσης. Μάχαιραν ἔδωκες,

μάχαιραν θά λάβεις. «Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀναμετρηθήσεται ὑμῖν». Ὁ ἄλλος δρόμος τοῦ σκανδάλου εἶναι τρομερός. «Καί ὅς ἄν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστίν αὐτῷ μᾶλλον ἢ περικεῖται λίθος μυλικός περὶ τόν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν» (Μάρκ. 10).

«Βλέπετε πῶς ἀκούετε». Προσέχετε τίς προκλήσεις. Δέν ἐπιθυμοῦμε τὰ ἴδια πράγματα μέ αὐτούς πού μᾶς προκαλοῦν. Δέν τούς μιμούμαστε στίς ἐπιθυμίες τους. Ὁ πιστός πού ἀκολουθεῖ τόν Κύριο Ἰησοῦ ἔχει ἐγκαταλείψει τή μιμητική ἐπιθυμία. Δέν ἀπαντᾶμε στίς προκλήσεις μέ τό μίσος.

Ποιά εἶναι, λοιπόν, ἡ ἀπάντηση τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν στίς προκλήσεις;

Ἡ μόνη ὁδός πού μᾶς ἀπομένει πλέον εἶναι ἡ ὁδός πού συμφιλιώνει χωρὶς νά ἀποκλείει κανέναν καὶ δέν ἔχει καμία συνδιαλλαγή μέ τί βία. «Ὁ Θεός οὐ λαμβάνει πρόσωπον», δέν εἶναι ὁ Θεός προσωπολήπτης. Ὅπως ὁ πατέρας πρὸς τὰ παιδιά Του. Ὅποιο δάχτυλο καὶ νά κόψεις, πονάει. Προσευχόμαστε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν μας ὅπως ὑπὲρ τῆς ἄγριας φύσης. Τὴν ἄγρια φύση δέν τὴ μισοῦμε, ἀπλῶς φυλαγόμαστε ἀπὸ αὐτή.

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι θεραπεία

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι θεραπεία. Πᾶμε στὴν ἐκκλησία ὄχι ὡς ἄξιοι, ἀλλὰ ὡς τραυματισμένοι καὶ ἔχοντας ἀνάγκη ἀπὸ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ νά μᾶς θεραπεύσει. Πᾶμε στὴν ἐκκλησία γιὰ νά θεραπευτοῦμε. Ὁ λαός λέει τὴν παροιμία, «βαριά ἢ καλογερική». Ἀλλά τώρα ὁ κόσμος μέ τὴν ἐπικράτηση τοῦ ἀμερικάνικου τρόπου ζωῆς πού χωρίζει τούς ἀνθρώπους σέ καλοὺς καὶ σέ κακοὺς, ἔλλαξε καὶ τὴν ἰδέα γιὰ τὴν προσευχή καὶ τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Σημασία δέν ἔχει ὁ ἀνθρώπος, ἀλλὰ τὰ ἔργα. Δέν ἔχει ἀξία νά εἶσαι, ἀλλὰ νά κάνεις ἔργα.

Τί ἀξίζει νά ζεῖ, μοῦ εἶπε μία φορά κάποιος γνωστός μου γιὰ τόν γεροπατέρα του, ἀφοῦ δέν μπορεῖ νά προσφέρει τίποτα; Γιὰ τόν ἀνθρώπο αὐτόν ἀξία δέν ἔχει νά εἶσαι, ἀλλὰ νά προσφέρεις ἔργο.

Εἶναι τόσο δύσκολη ἡ ἐσωτερική εἰρήνη; Ἀπόκτησε τὴν ἐσωτερική σου εἰρήνη καὶ χίλιοι ἀνθρώποι γύρω σου θά σωθοῦν, λέει ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σαρώφ. Ἐνας διάσημος γιατρός, ὁ Τζόρτζ Γκρόντεγκ, στό βιβλίο του «Τὸ βιβλίο του Ἐκεῖνο» γράφει πῶς ὁ πιό σίγουρος τρόπος γιὰ νά ἀρρωστήσει κανεὶς εἶναι νά ἀπωθεῖ καὶ νά κατακρίνει. Ἐμεῖς τώρα δέν κινδυνεύουμε νά ἀρρωστήσουμε ἀπὸ τὴν ἀπώθηση καὶ τὴν κατάκριση, γιατί εἴμαστε ἤδη ἀρρωστοί. Γι' αὐτό πηγαίνουμε στὴ ἐκκλησία, γιὰ νά θεραπευτοῦμε. Ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι

θηρσκειά. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι θεραπεία. Πηγαίνουμε στή ἐκκλησία ὄχι ὡς ἄξιοι, ἀλλά ὡς τραυματισμένοι καί ἔχοντας ἀνάγκη ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πίστιν στόν Χριστό, στή Σταύρωση καί στήν Ἀνάστασιν ὑπερασπίζεται τοὺς ἀδυνάτους, τοὺς ἐλαχίστους, τοὺς φτωχοὺς, τό παιδί, τή γυναίκα, τόν γέρο, τόν ἄρρωστο. Ὅσο χαμπλά καί νά βρεθεῖ ὁ ἄνθρωπος καί στό πῶ ἀποτρόπαιο πεπερωμένο, ὁ Χριστός ἔχει πᾶει ἐκεῖ πρῖν ἀπό σένα, γιά σένα, ἐνῶ οἱ φίλοι μας καί οἱ πλησίον στέκουν ἀπό μακριά. «Οἱ φίλοι μου καί οἱ πλησίον μακρόθεν ἔστησαν» λέει ἡ προφητεία τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι καί πάθη τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Πολλοί ντρέπονται νά ὁμολογήσουν τήν πίστιν τοὺς στήν Ἀνάστασιν. Ντρέπονται νά ὁμολογήσουν ὅτι κάποτε θά τοὺς ζώσουν καί θά τοὺς πᾶνε ἐκεῖ ὅπου δέν θέλουν. Τόση στενοκεφαλιά καί ἐγωισμός κρύβει ὁ σύγχρονος ἀθεϊσμός. Τόσο καλά ἔκανε τή δουλειά της ἡ προσταγάνδα τῶν δικτῶν.